

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2015. gada 22. decembrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Kaspars Balodis un Ineta Ziemele,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 191/2015),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka pēc būtības Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Civillikuma 89. panta otrās daļas vārdus „šaubu gadījumā jāpieņem, ka šī manta pieder abiem līdzīgās daļās” (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. un 105. pantam.

1.2. uzlikt par pienākumu Saeimai precizēt apstrīdēto normu un noteikt, ka līdzīgās daļās dalāma nevis visa manta, bet tikai tā mantas daļa, par kuru pastāv šaubas.

2. Civillikuma 89. panta otrā daļa noteic: „Viss, ko laulības laikā laulātie iegūst kopīgi vai viens no viņiem, bet ar abu laulāto līdzekļiem vai ar otra laulātā darbības palīdzību, ir abu laulāto kopīga manta; šaubu gadījumā jāpieņem, ka šī manta pieder abiem līdzīgās daļās”.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;

- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmumi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas kompetence ir noteikta Satversmes 85. pantā, kā arī Satversmes tiesas likuma 1. un 16. pantā.

4.1. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei.

Līdz ar to šā lēmuma 1.1. punktā norādītais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

4.2. Satversmes tiesas praksē ir atzīts, ka Satversmes tiesas likums Satversmes tiesai neparedz tiesības uzlikt Saeimai par pienākumu rīkoties konkrētam pieteikuma iesniedzējam vēlamā veidā (*sk. Satversmes tiesas 2004. gada 11. oktobra sprieduma lietā Nr. 2004-06-01 22. punktu*). Tādējādi šādu pienākumu uzdošana likumdevējam neietilpst Satversmes tiesas kompetencē.

Līdz ar to šā lēmuma 1.2. punktā norādītais prasījums nav piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Pieteikumā norādīts, ka tiesa piemērojusi Civillikuma 89. panta otro daļu un atzinusi strīdus nekustamos īpašumus par abu laulāto kopīgu mantu, kas sadalāma līdzīgās daļās. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 92. un 105. pantam un tādējādi viņš ir norādījis uz savu Satversmē noteikto pamattiesību iespējamo aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

No pieteikuma, tam pievienotā dokumenta un Tiesu informatīvajā sistēmā pieejamās informācijas izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Proti, Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas [...] spriedums tika pārsūdzēts Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, bet Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas [...] spriedums Augstākās tiesas Civillietu departamentā, kura (*datums*) rīcības sēdes lēmums lietā [...] nav pārsūdzams.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas pirmo teikumu pieteikumu Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no (*datums*), kad Augstākās tiesas Civillietu departaments pieņēma lēmumu par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību lietā [...]. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2015. gada 30. novembrī.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 26. panta pirmo daļu procesuālo termiņu skaitīšanai piemērojami Civilprocesa likuma noteikumi. Civilprocesa likuma 48. panta otrā daļa noteic, ja termiņa pēdējā diena ir sestdiena, svētdiena vai likumā noteikta svētku diena, par termiņa pēdējo dienu skaitāma nākamā darba diena.

Tā kā konkrētajā gadījumā termiņa pēdējā diena – 2015. gada 28. novembris bija sestdiena, tad par pēdējo dienu pieteikuma iesniegšanai skaitāma nākamā darba diena – 2015. gada 30. novembris. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Konstitucionālajai sūdzībai jāatbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums, proti, jāpamato apstrīdētās normas neatbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē atzīstama juridiskā argumentācija, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajām augstāka juridiskā spēka tiesību normām.

7.1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 92. pantam, jo apstrīdētā norma viņam liedzot Satversmes 92. panta pirmajā teikumā noteiktās tiesības uz taisnīgu tiesu.

Pamatojot apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. pantam, Pieteikuma iesniedzējam ir pienākums norādīt: 1) vai apstrīdētajā normā ir ietverts kāds tiesību ierobežojums, 2) vai šis ierobežojums ir noteikts ar likumu un vai tam ir leģitīms mērķis un 3) vai ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2003. gada 27. jūnija sprieduma lietā Nr. 2003-04-01 secinājumu daļas 1.2. punktu un 2012. gada 20. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2011-16-01 9. punktu*).

Pieteikumā nav ietverti juridiski argumenti, kas pamatotu apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. pantam.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

7.2. Pieteikuma iesniedzējs arī uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 105. pantam, jo tā paredzot nesamērīgu personas īpašumtiesību ierobežojumu.

Lai izvērtētu kādas tiesību normas atbilstību Satversmes 105. pantam, nepieciešams noskaidrot ne tikai to, vai tiesību norma ierobežo kādas personas tiesības uz īpašumu, bet arī to, vai šāds ierobežojums noteikts ar likumu, vai tam ir leģitīms mērķis un vai tas atbilst samērīguma principam (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2008. gada 22. decembra sprieduma lietā Nr. 2008-11-01 secinājumu daļu un 2009. gada 13. februāra sprieduma lietā Nr. 2008-34-01 16.–24. punktu*).

Pieteikumā nav ietverti juridiski argumenti, kas pamatotu apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 105. pantam.

Līdz ar to arī šajā daļā pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 1. un 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 191/2015).

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 1. kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš